

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Pvinct. XXIV. De excommunicationibus contentis in quinque libris
Decretalium summo Pontifici reseruatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

bo absolutio 4. num. 3. Nauarr. cap. 27. numero 91. Sayrus lib. 3. cap. 28. numero 26.

- 16 Quinto ianitor, seu ostiarius qui prætextu sui officij percutit clericum etiam animo iniuriandi, absolui potest ab Episcopo quamuis percussio grauis sit, modo enormitatem non attingat. Colligitur ex cap. si uero, de sententia excommunicat. & ibi Glossa, & Doctoribus. Idem dicendum est de officiali, seu apparitore alicuius potestatis etiam laicæ, qui accendo tutam ex aliqua negligentia, non tamen ex proposito Clericum percutit, qui ab Episcopo absoluitur, si percussio atrox non fuerit ex dicto cap. si uero. Quod si arrogando sibi iurisdictionem, & quasi id licite præstare posset, & non in defensionem ostij ibi commissi Ecclesiasticum percuteret, nequaquam absolui posset ab Episcopo, esto percussio quoad læsionem corporis leuis esset, quia grauis, & atrox est comparatione iniuriæ statui Ecclesiastico factæ: ut bene aduertit Molina disp. 62. num. 2.
- 17 Sexto conceditur Episcopo, & illo deficiente cuiuslibet Sacerdoti absolutio in mortis articulo. Ne quis ob defectum absolutiois æterna felicitate priuetur, & cruciatibus æternis addatur: ut habetur in dicto cap. si quis iudicet. 17. qu. 4. & cap. non dubium. Cap. ea noscitur. Cap. quod de his, de sententia excomm. Namine articuli mortis periculum mortis ex quacunque causa proueniat, intelligitur. Vti ex communi sententia docet Nauarr. cap. 27. num. 271. Couarru. cap. alma. 1. §. 11. num. 8. Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 28. n. 16. Molina disp. 63. in fine. Debet tamen absolui si fieri potest, exigi prius iuramentum de comparando; cum primum possit coram Sede Apostolica, vel eius Legato; aut aliàs habente potestatem absolui, iuxta cap. ea noscitur. Capit. quod de his, & cap. quamuis de sententia excommunicat. Quod si postmodum noluerit comparere in similem excommunicationem incidit. Ut deciditur cap. eos qui, de sententia excommunicat. in 6.
- 18 Septimo non solum ob prædictam necessitatem extremam, quæ grauisima est, absolutio ab hac excommunicatione concedi potest ab Episcopo, sed etiam ob quamlibet aliam necessitatem grauem, quæ notabiliter reddat difficilem recursum ad sedem Apostolicam, eiusque legatum, quia benignitas Ecclesiæ non parit diu suos fideles prænitentes excommunicatione obstrictos esse. Argum. cap. ea noscitur. Cap. quod de his. Cap. quamuis Cap. mulieres. Cap. de cetero, & aliis de sententia excommunicat. Et tradunt ferè omnes Doctores. Quapropter laborans tertiana, vel quartana febris, vel alio morbo; ob quem nequit absque graui difficultate Sedi Apostolicæ, seu aliàs habenti auctoritatem absolui se præsentare, potest ab Episcopo absolui. cap. quod de his, de sententia excommunicat. Item debilis, seu membro aliquo destitutus ob eius defectum absque graui incommodo non potest se Apostolicæ Sedi præsentare, ab Episcopo absolui potest, cap. ea noscitur, de sententia excommunicat. Idem est de nobili, seu uero delicato qui laborem itineris non ualeat sustinere. cap. mulieres. & cap. de cetero, de sententia excommunicat. Deinde pauper qui pro absoluteione obtinenda cogendus esset mendicare, aliàs non solutus; quia hæc obligatio nimis dura est, ideoque ob eam causam excusatur. Cap. quamuis. & cap. de his de sententia excommunicat. Secus esset, si professione mendicus esse, neque grauiorem molestiam ipse vel eius familia ex accessu ad Romanam curiam pateretur. Cap. ea noscitur de sententia excommunicat. Senibus uero estis fortes uideantur, quia tamen ex se periculose iter aggrediuntur concedi absolutio potest. Dicitur c. ea noscitur. & cap. quamuis de sententia excommunicat. Reputatur senex, si ultra septuagesimum annum processerit. leg. 1. Cod. qui atate. Deinde ob periculum itineris confurgens ex inimicorum insidiis, ex bello, ex peste, aliãque causa excusari à Romano recursum potest. Cap. de cetero. Cap. de his de sententia excommunicat. Præterea ob debitam subiectionem hæc excusatio admittenda est, uti contingit seruis, libertis, & filiis familias, qui absque graui damno eorum, quibus subduntur nequeunt Romam adire. Dicitur cap. mulieres, & cap. relatum de sententia excommunicat. Requiritur autem in horum absoluteione, ne ij quibus absolui subduntur fuerint delicti cooperatores, neue delictum atrox sit, uti ex suprad. cap. mulieres. & cap. relatum, constat. Tandem ob damnum alienum uitandum excusari ab itinere Romanæ curiæ aliquis potest. Hac enim ratione poterit excusari maritus, si ex eius discessu uxor, vel familia graue damnum patiatur. Parochus qui suos parochianos absque graui eorum detrimento nequit deserere. Gubernator ciuitatis, qui absque subditorum graui detrimento abesse nequit. Qui omnes estis possent pro absoluteione ad Sedem Apostolicam mittere. Adhuc possunt ab Episcopo absolui, quia ius non imponit excommunicato obligationem mittendi, sed comparandi si possit. Quæ potestare deficiente cessat obligatio; & conceditur Episcopo facultas. Vti ex communi tradit Nauarr. cap. 27. num. 90. Molina disp. 64. num. 6. Sayrus, lib. 3. cap. 28. num. 38. Bonac. 1. 3. de censur. in part. disp. 2. q. 3. p. m. 6. sect. 5. num. 10.

Hæc dicta sunt spectato iure communi, & seclusis priuilegijs, nouoque iure Concilii Tridentini. Etiam in Concilio Tridentino. sessio. 24. capite 6. de reformatio. omnibus Episcopis, seu Episcopalem iurisdictionem habentibus conceditur potestas absolui ab hac, & ab omni alia excommunicatione, modo delictum occultum sit, neque ad forum contentiosum deductum. Mendicantibus uero Religiosis ferè eadem facultas concessa est.

Pro prædictis duo aduertenda sunt, Primum non est concedenda huius excommunicationis absolutio, quin excommunicatio prius parti læsæ satisfactionem præstet, quantum commodè possit. Secundum, in euentu quo quis absoluitur ob temporale impedimentum exigere debet iuramentum comparandi coram Sede Apostolica, vel aliàs auctoritatem absolui habente. Quod si postmodum non comparuerit in similem excommunicationem incidet, iuxta Textum in capit. eos qui, de sententia excommunicat. in 6.

PUNCTVM XXIV.

De excommunicationibus contentis in quinque libris Decretalium, summo Pontifici referatis.

- 1 Declaratur excommunicatio, quam incurrit nolens parere diffinitiuæ sententiæ Legati Pontificis, & in eadem continuatione per annum perseverans.
- 2 Qui falsas literas se habere cognoscit, tenetur sub pena excommunicationis infra 20. dies destruire, aut resignare.
- 3 Clerici qui cum excommunicatis à Pontifice participant in officijs Diuinis, excommunicationis referata subiciuntur.
- 4 Imponentes, exigentesque tributum à personis Ecclesiasticis excommunicantur.
- 5 Aliqui incensurarios affirmant excommunicatione esse immoderatos. Sed ueritas est oppositum.
- 6 Iudices qualiter teneantur aduersus incendiarios excommunicationem profere, declaratur.
- 7 Prolati sententiæ excommunicationis aduersus incensurarios, qui in illam incurrant.
- 8 Contracti à excommunicatione, si iudex excommunicationem publicè, eius absoluteio Pontifici referatur, Vbi declaratur qualiter faciendâ sit hæc publicatio.
- 9 Effractores, spoliatoresque Ecclesiarum excommunicantur.
- 10 Explicatur in quo Textu hæc excommunicatio continetur.
- 11 Vbi hæc excommunicationis sit locus, debent sacri legi Ecclesiæ infringere, illamque spoliare.
- 12 Quid nomine Ecclesiæ ibidem intelligatur.
- 13 Hac excommunicatio post denunciationem Summo Pontifici referatur.

PRIMA excommunicatio, quæ refertur à Nauarro cap. 27. num. 93. Sayrus lib. 3. cap. 29. num. 1. Suar. disp. 22. sit. 2. num. 1. Filiucio tract. 1. cap. 2. q. 2. Tolet. lib. 1. cap. 3. habetur in cap. quærenti, de officio delegati, ubi excommunicatus à Delegato Pontificis, eo quod eius sententiæ definitiuè parere uoluerit, si per annum in excommunicatione perseverauerit absoluitur illius excommunicationis Pontifici referatur. Hæc tamen excommunicatio non est ipso iure lata, sed à Delegato fertur per sententiam, neque directè Sedi Apostolicæ referatur, sed indirectè quatenus elapso anno nullus est qui ab hac excommunicatione absolui possit præter Pontificem. Non inferior delegatus, ut de se constat, neque etiam ipse delegatus; siquidem post annum finitum cessat illius iurisdictione ex d. cap. quærenti, & ex cap. si iudicisti, de officio delegati. Ut aduertit Tolet. & Suar. loc. alleg. & Bonac. 1. 3. de cens. disp. 2. q. 3. p. 22.

Secunda habetur in cap. dura, de crimine falsi in hæc uerbis: Statuimus, ut generalis sententiæ excommunicationis promulgata, quam per singulas parochias faciatis frequentius inuocari. Quod si quis falsas literas se habere cognoscit infra 20. dies literas illas aut destruat, aut resignet, si penam excommunicationis uoluerit euadere, quam nisi forsitan in mortis articulo sine specialis mandati nostri à quoquam uolumus relaxari, nec etiam præsumpta fuerit contra hoc absoluteio quamquam habeat firmitatis. Notandum est in prædicto Textu nullam fieri excommunicationem, sed solum præceptum diceclano impostum, ut excommunicationem promulget aduersus eos, qui literas Sedis Apostolicæ falsas habent; neque eas destruant, vel resignant. Quare retinent falsas literas, dum à diceclano non promulgatur excommunicationis sententiæ, in nullam excommunicationem incidit. Promulgatâ autem à diceclano

no excommunicatione, qua promulgatio fieri potest per generalem, vel specialem sententiam, tenetur intra viginti dies computandos a die promulgationis notae praedictas litteras falsas destruere, vel resignare Diocetano, vel alteri Pontificiam iurisdictionem defendentis alias excommunicatione innotabitur a qua nullus alius praeter Pontificem extra mortis articulum cum valebit absolueret. Vt tradunt alii relatis Sayrus lib. 3. thesauri, c. 20. n. 3. Suar. disp. 2.2. sect. 2. a. n. 2. Fillucius tract. 1.5. capite 2. quest. 4. Bonac. r. 3. de censur. in partic. disp. 2. q. 3. punct. 4. Ex his constat hanc excommunicationem diuerfam esse ab ea quae habetur in c. ad falsationem de crimine falsi, aduersus falsificantes litteras Apostolicas, & de qua dictum est pun. praecedenti §. 7. vt bene aduertit Sayrus loco citato.

3 Tertia fertur in cap. significauit, de sententia excommunicat. aduersus Clericos qui cum excommunicatis a Pontifice participant in officiis Diuinis scienter, & sponte. Plures conditiones exigunt Doctores ad hanc excommunicationem incurrandam. Prima, vt excommunicatus sit a Pontifice non vt cuncte, sed iudicialiter, & nominatum: vt ex communi docet Sayr. lib. 3. c. 29. n. 6. Nauar. c. 27. n. 93. Suar. de cens. disp. 1. c. sect. 2. n. 9. Auila 2. p. c. d. sp. 10. dub. 2. Fillucius tract. 1.5. c. 9. n. 16. Bonac. r. 3. de censur. disp. 2. q. 2. p. 3. num. 3. Barbosa de potest. Episc. alleg. 50. num. 88. Secunda, vt is qui participat clericus sit; quia textus de iis tantum loquitur, vt constat ex illis verbis. Vnde Clericos, Praeterquam quod solis Clericis competet admittere ad diuina. Nominem Clericorum in materia poenali religiosi non comprehenduntur: vt aduertit Bonac. dicta disp. 2. q. 5. pun. 5. Tertia, vt participet admittendo, & recipiendo excommunicatum ad praedicta Diuina officia. Nam Textus hanc participationem expressè significauit dicens: Participauerunt excommunicatis a nobis, & ipsos in officiis receperunt. Particula & quae conunctiua est modum participationis expressit. Quapropter Clericus assilens Diuinis officiis tanquam vnus de populo cum praedicto excommunicato hanc excommunicationem non contrahit. Sicut aduertit Caiet. verbo excommunicatio. cap. 58. Barbosa dicto num. 88. Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 29. n. 6. Bonac. dicta disp. 2. quest. 5. punct. 3. num. 3. Quarta vt haec admisso scienter, & sponte fiat, id est cum scientia excommunicationis Pontificiae, & absque illo metu, vel timore. Sicut notauerunt Nauar. Sayrus, Suar. Barbosa, Bonac. loc. alleg.

4 Quarta excommunicatio lata est in cap. Clerici de immunit. Ecclesiar. aduersus imponentes, exigentisque tributum a personis Ecclesiasticis. De qua excommunicatione, & qualiter reducta sit ad terminos Concilij Lateranen. in c. Non minus, & c. Aduersus, eodem tit. satis diximus disp. praeced. punct. 19.

5 Quintam deducunt plures Doctores ex cap. tua nos, de sententia excommunicat. vbi confulit Pontifex, an illi tantum qui manus violentas in Clericum iniecerunt sint ab ipso absoluentur: inquit: Fratemitati tuae taliter respondebimus, quod non solum qui in Clericos temerarias manus iniiciunt, sed etiam incendiarij, ex quo sunt per Ecclesiam sententiam publicatam pro absolutionis beneficio ad Apostolicam Sedem sunt mittendi. Ex hoc textu inferri fati probabiliter Bonacina r. 3. de censur. disp. 2. q. 3. pun. 43. num. 1. Omnes incendiarij excommunicatione innotari: Tum quia Pontifex illos equiparat Clericorum percussoribus, qui ipso iure excommunicati sunt. Tum & praecipue, quia sibi reseruat excommunicationem absolutionem, postquam ipsi incendiarij fuerint per sententiam publicati. At publicatio excommunicationis, & absolutionis reseruat excommunicationem supponit. Ergo supponit Pontifex incendiarios esse excommunicatos, vel saltem eos presenti decreto excommunicat, vt eius dispositio locum habeat. Alij vero scilicet Glossa in dicto cap. tua nos, verba publicati. Et ibi Panormit. n. 2. Syluest. verb. Excommunicatio. 7. n. 13. Angel. excommunicatio 5. casu 6. Tabiena eodem casu 7. censent ipso iure excommunicatione innotari incendiarios Ecclesiarum non verò alterius loci profani, sed per sententiam Episcopi. Huius sententiae nullum video speciale fundamentum, cum nullus sit Textus, ex quo colligi possit Ecclesiarum incendiarios excommunicatione affici: potius quam cuiusvis alterius loci, maximè cum Textus in dicto cap. tua nos, generaliter loquatur. Quapropter veriorum reputo sententiam Caietani, verbo excommunicatio, cap. 22. Nauar. cap. 27. numero 94. Toleti lib. 1. cap. 36. num. 6. Sayri lib. 3. thesauri, cap. 23. num. 8. Suar. disp. 2.2. de censur. sect. 2. num. 19. Filiucius tract. 1.5. cap. 2. q. 5. Barbosa 2. p. de potest. Episc. alleg. 50. num. 89. nullum incendiarium excommunicatione affici ipso iure, sed postea diocesani sententia. Moueo, quia est communis sententia, & quia nullus est Textus hanc excommunicationem ipso iure infligens. Nam Textus in cap. si quis membrorum, loquens de domorum incendiariis non poenam excommunicationis, sed interdictionis ab ingressu Ecclesiae videtur apponere. ibi: Ecclesia se primum agnoscens excommunicationem autem ferri, mandat, si possit

secundam, & tertiam conventionem cuncta in quibus arguitur non emendauerit, ibi: Ab omni Christianorum collegio separatur. Innocent. verò II. in cap. pessimam, eadem causa, §. 9. praecipit excommunicandum qui malo animo, & studio confliterit incendiarium fuisse, siue ad incendium consilium auxiliumve dedisse. In cap. autem tua nos, de sententia excommunicat. expressè excommunicatio non fertur, vt de se constat, neque etiam tacite; nam incendiarij percussoribus clericorum non absolute acquiuntur, sed postquam fuerint per sententiam publicati; quia media tantum sententia in excommunicationem incidunt. Agnoscit namque Pontifex nullam incendiarium ipso iure excommunicare, sed excommunicandum esse per sententiam, iuxta dictum Textum in cap. si quis, & cap. pessimam. Qua sententia prolata, & publicata absolutionem sibi reseruat, iuxta dispositionem dicti cap. pessimam, vbi Episcopis, & Archiepiscopis prohibet sententiae aduersus incendiarios late relaxationem. Ex his soluitur fundamentum, quo ductus est Bonacina aduersus communem sententiam. Fatetur namque excommunicationis publicationem, & illius absolutionis reseruationem, excommunicationem supponere, nego tamen supponere contractam ipso iure, sed per sententiam iudicis ante publicationem latam.

6 Posito autem in praedicto Textu, neque alibi excommunicationem aduersus incendiarios latam ipso iure esse, sed necessario interuenire debere sententiam iudicis, dubium est, An Iudices teneantur eam excommunicationem profectere? Cui dubitationi respondeo obligari, si casus dicti cap. si quis, & cap. pessimam 23. q. 8. contigerit, qui certe solum videtur esse quando delictum est publicum, & scandalosum, & delinquens notus est. Tum quia in cap. si quis secundo, & tertio reconueniri prius debet. Tum quia post latam excommunicationem si mortuus fuerit Ecclesiasticè priuatur sepultura, quod fieri nequit cum delinquente ignoto. Extra praedictum casum Iudicis arbitrio reliquitur, an expediat aduersus incendiarios generalem, vel specialem sententiam profectere. Vt docet Bonac. tom. 3. de censur. disputat. 2. quest. 3. punct. 43. in fine.

7 Prolatà verò sententia excommunicationis aduersus incendiarios, in illam incidit qui malo studio siue ex odio, siue pro vindicta alienas (egres, domos, praea, & similia incendit, quia hic tantum reputandus est incendiarius, non qui ex negligentia etiam culpabili incendium fecit: iuxta Textum in dicto cap. pessimam, & notauit Caiet. dicto cap. 22. Suar. num. 20. Sayrus num. 10. Bonacina num. 3. Neque opus est hoc delictum pluries perpetrare, vt huic excommunicationi sit locus. Satis enim est, si semel fuerit commissum, vt incendiarius sit, & nuncupetur, sicut factus est ad homicidam nomen hominem semel occidere: vt bene notauit Suar. dicta sect. 2. numero 21. Bonac. disp. 2. quest. 3. punct. 43. numero 4. Sayrus dicto lib. 3. cap. 29. num. 11. An autem verè incendiarius sit qui praecipit, confulit, seu ad incendium cooperatur? Afferunt Sayrus de cap. 29. num. 11. argum. cap. pessimam 23. q. 8. Sed contrarium verius existimos quia haec nomina incendiarij, homicidæ, adulteri, raptoris non ex concursu morali; sed ex physico desumuntur: aliud enim est incendere, aliud incendium praecipere; incendiarius namque hoc incendium appellatur, non ob incendiij praecipuum, consilium, moralitatem cooperationem.

8 Contra illa excommunicatione si Iudex excommunicatum publicet, eius absolutio Pontifici reseruat, tamen non desunt plures Doctores teste Tolet. lib. 1. sum. cap. 35. num. 4. qui afferunt incendiarios excommunicatos ab Ordinario, & ab eodem publicatos absolui ab Ordinario posse. Sed qualis debeat esse non conueniunt Doctores. Nam Suar. disp. 2.2. sect. 2. n. 18. Filiucius tract. 1.5. cap. 2. q. 5. n. 13. Bonacina r. 3. de censur. disp. 2. quest. 3. punct. 43. num. 6. afferunt sufficere generalem publicationem, qua diocesanus publicè pronunciet omnes incendiarios esse excommunicatos; quia textus de publicatione sententiae contra incendiarios quatenus hoc vitio affecti sunt loquitur, non de publicatione personarum quatenus tales sunt. Sed rectè Glolla, & Abbas in dicto casu nos. Caiet. verbo Excommunicatio, cap. 22. Nauar. cap. 27. num. 94. Sayrus lib. 3. cap. 29. num. 12. Tolet. lib. 1. cap. 35. num. 4. & alij censuerunt publicationem faciendam esse specialem, & expressam delinquentium. Nam illa generalis publicatio, qua omnes incendiarij excommunicati esse declarantur, posito quòd huic crimini per generalem sententiam excommunicatio annexa sit, superflua est, cum satis omnibus constet postea tali sententia incendiarios excommunicatos esse. Non igitur credendum est de hac generali publicatione Textum loqui, quae non est publicatio personarum, sed delicti. Item ex vi illius generalis publicationis nullus incendiarius notus est, sed aequè occultus manet, ac si nulla publicatio facta esset: at textus videtur locutus de publicatione, qua delinquentes publicentur, manifestentur, & noti sint. Argum. Extrinsec. Ad euitanda scandala. Ergo non de publicatione illa generali.

9 Sexta excommunicatio sumitur ex cap. conquesti. 2. 2. de sententia excommun. vbi Ca. onici Reginen. Ecclesie conquesti sunt Pontifici, quod Malafrena, eiusque sequaces quosdam Ecclesias Reginen. Episcopatus violenter confringunt, easque spoliare minime dubitant. Cui querela respondet Pontifex: *Mandamus quatenus si est ita, memoratos sacrilegos excommunicatos nunciatis, & faciatis sicut excommunicatos articulis euitari, donec possit iniuriam congrue satisfaciari, & damna pro eis data rescitari, & cum litteris vestris rei veritatem contentibus Apostolice se conspectui presentent.* Hic Textus etiam specialiter de confringentibus, spoliantibusque Ecclesias Reginen. Episcopatus loquatur, ac eius decisio pro lege suscepta est ab Ecclesia. Vti omnes Doctores supponunt, & notatur Bonac. t. 3. de censur. disputat. 2. q. 3. p. 12. num. 11.

10 Grauis tamen est controuersia; at in predicto Textu feratur ipso iure excommunicatio aduersus effractores spoliatoresque Ecclesiarum, an supponatur alibi lata, vnum enim ex his necessariis est affirmandum: nam cum Pontifex precipiat Ordinaris hos delinquentes excommunicatos nunciari, vt articulis euitentur, fit sane excommunicatos esse, vel in hoc Textu excommunicari; enunciatio enim & publicatio excommunicationem supponit: Glossa, & Panormit. in dicto cap. conquesti. Nauarr. cap. 27. num. 94. Caiet. verbo Excommunicatio cap. 21. & alij negant in hoc Textu excommunicationem ferri: latam tamen esse in cap. canonica 11. quest. 3. ibi: *Ecclesiarum Dei violatores anathemare, & iudicio sancti Spiritus e gremio sancte Matris Ecclesie, & consortio totius Christianitatis eliminamus.* Item in cap. omnes Ecclesie 17. q. 4. vbi Lucius Pontifex inquit; *Omnes Ecclesiarum aptores, atque suarum facultatum alienatores a liminibus sancte Matris Ecclesie anathematizamus.* Præterea in cap. quisquis eadem causa, & q. dicitur: *Si quis domum Dei violauerit, & aliqua sine licentia illius cui commissa esse dignoscitur, inde abhulerit, sciat se communionem esse priuatum.*

Ceterum verius censetur ex predictis textibus non satis colligi excommunicationem latam esse, ferri tamen tacite in hoc cap. conquesti. Quare fuit sententia Azor. 1. p. lib. 9. cap. 27. q. 12. Toleti lib. 1. cap. 3. num. 6. Sayri lib. 3. thesauri, cap. 29. num. 14. Suar. disput. 2. 2. de censuris, sect. 2. num. 10. Graffis 1. p. lib. 2. cap. 28. num. 12. Reginaldi lib. 19. num. 60. Bonac. disp. 2. q. 3. punct. 12. n. 1. August. Barbofa 3. p. de potest. Episc. allegat. 50. num. 90. Priorem partem probo, respondendo Textibus in contrarium adductis. Et quidem cap. canonica, & cap. omnes Ecclesie, non statuunt legem neque excommunicationem imponunt Ecclesiarum violatoribus, sed referunt quid in illo delicto Ecclesia præstare soleat, vt ex tenore textuum liquet. Caput vero quod quis non sententiam latam, sed ferendam continet, vt manifeste indicant subsequencia verba, ibi: *Qui infringunt monasteria, & loca Deo dicata, & Ecclesias, & depolita, vel alia qualibet inde abstrahunt, velut sacrilegi canonice sententia subigantur.* Quapropter illa verba antecedentia: *sciat se communionem esse priuatum* intelligenda sunt accedente sententia. Præterquam quod non satis constat quæ communicatio priuandi essent. Adde si in predictis Textibus excommunicatione continetur ob quamlibet Ecclesie, & loci pii violationem, & illius bonorum usurpationem contrahenda est. At id communis sententia negat, ergo in predictis Textibus nulla excommunicationis sententia ipso iure continetur. Ex quo secunda pars conclusionis conuenitur, nam cum denunciatio excommunicationem necessariis supponat, & hæc excommunicatio lata non fit Textibus antiquioribus cap. conquesti, fit sane ipso cap. conquesti ferri excommunicationem: sensus namque illorum verborum, *memoratos sacrilegos excommunicatos nunciatis*, id est nunciatis eos sacrilegos esse excommunicatos, quia ex nunc eos excommunicamus. Sicuti si Pontifex diceret, si ita est memorati sacrilegi nouerint se esse excommunicatos nunciandos; excommunicationem ipso iure per illam legem ferret; sic censendus est supradictis verbis excommunicatos nunciatis excommunicationem tulisse.

11 Vt autem hi sacrilegi hæc afficiantur excommunicatione duplex delictum committere debent. Primum Ecclesiam effringere. Secundum illam spoliare, quia textus vsus est dictione copulatiua, quæ vtrumque extremum ad sui veritatem requirit, iuxta leg. si quis in stipulatus, ff. de verborum obligat. Et tradit Suar. disput. 2. 2. sect. 2. num. 11. Bonac. disp. 2. quest. 3. part. 12. num. 9. Barbofa 3. part. de potest. episc. alleg. 50. num. 90. Ille autem censetur Ecclesie effractor qui eius parietes fodit, vel suffodit, rumpit fenestram, ostium, vestes, & similia. Quinimo Syluest. verbo excommunicatio 5. num. 16. Sayrus lib. 3. cap. 29. num. 16. censent effractorem esse qui violenter vestem debilem facit cedere loco. Sed rectius Bonacina dicta disput. 2. quest. 3. punct. 12. num. 3. negat; quia illa actio est tantum aperiens, non effractor, cum nihil Ecclesie effingat. Hinc à fortiori constat effractorem non esse qui clauis adulterina Ecclesiam ingreditur, sicuti notatur Bonac. Suar. Sayrus, Barbofa loc. alleg. spoliator vero est qui

Ecclesie bona rapit, furatur, destruit, seu alio modo iniurioso Ecclesiam denudat, suisque bonis priuat, vti tradunt dicti Doctores. Vnde malitiosè incendens Ecclesiam hac excommunicatione innodatur, quia simul est spoliator, & effractor: vti tradit Nauarr. cap. 27. num. 94. Suar. sect. 2. num. 6. Filliucius tract. 15. cap. 2. quest. 5. num. 53. Bonac. tom. 3. disp. 2. q. 3. punct. 12. num. 4.

Nomine Ecclesie tradunt Panormit. in dicto cap. conquesti, Nauarr. cap. 27. num. 94. Tolet. lib. 1. cap. 35. num. 6. Suarez disput. 2. 2. sect. 2. num. 17. Sayrus lib. 3. cap. 29. num. 18. Barbofa allegat. 50. num. 90. Filliucius tract. 15. cap. 2. q. 6. intelligi non solum templa auctoritate Episcopi ad Diuina officia deputata, sed etiam Hospitalia, Monasteria, & alia loca; quæ hæc constitutio lata est in fauorem Ecclesiarum, ac proinde nomen Ecclesie late accipiendum est. Sed contrarium spectato iuris rigore, verius existimatum cum Bonac. dicta disput. 2. quest. 3. punct. 32. num. 6. quia esto hæc constitutio in fauorem Ecclesie cedat, absolute tamen penaliter est, ergo non debet ultra proprietatem verborum extendi. At retentæ proprietate verbi Ecclesie, vsque communi, non veniunt Hospitalia, aut Monasteria, vt de constat. Ex qua ratione credendum aduersus Suar. disput. 2. 1. sect. 2. num. 11. Bonac. disp. 2. q. 3. p. 12. num. 6. Barbofa alleg. 50. num. 90. neque etiam sacrilia, tamen si Ecclesie coniunctam, intelligi; quia non est formaliter Ecclesia, sed quid Ecclesie accessorium; & alius conueniens Ecclesie annexus & contiguus intelligendus est. Neque obest regula accessorium quia accessoria accessoria est Ecclesie quoad ædificium, sed non quoad leges penam, vel fauorem spectantes, nisi id expresse caurum fuerit, sicuti in materia interditi caurum est, capite si ciuitas de sentent. excommunicata. alia Ecclesie pollutor esset, qui in sacrilia fomicaretur, vel sanguinem humanum violenter effunderet.

Excommunicatione contra hæc ante Ordinarij denunciatio nem nulla est referuatio: at post denunciationem nulla est referuatio: at post denunciationem Ordinarij summo Pontifici referuatur, vt constat ex vltimis verbis dicti cap. conquesti, ibi: *Apostolice se conspectui presentent*; sicuti notatur Nauarr. Tolet. Sayrus, Suar. Bonac. Barbofa locis allegatis. Sed qualis denunciatio sufficiat? Bonac. disp. 2. quest. 3. punct. 12. num. 14. censet sufficere generalem, quæ omnes effractores, spoliatoresque Ecclesiarum publicantur excommunicati. Sed rectius censuit oppositum Nauarr. cap. 27. num. 94. Suar. sect. 2. numero 19. Sayrus cap. 29. numero 14. Filliucius numero 53. Barbofa numero 90. quia debet esse denunciatio, quæ sacrilegos faciat notos; alia non fateret eos articulis, quam ante publicationem vitari, vt inquit Textus.

PVNCTVM XXV.

Expenduntur excommunicationes referuare in sexto libro Decretalium.

- 1 Excommunicantur omnes Dynasta, qui sine licentia Sedis Apostolice se intromittunt in electione Senatoris, Patrij, aut Recloris Vrbs Romana.
- 2 Imponentes tributis Ecclesiasticis personis excommunicantur.
- 3 Item insequentes hostiliter Cardinalem S. Romane Ecclesie.
- 4 Item qui tam tempore conclauis, quam alio tempore domus cuiusque Cardinalis inuadunt.
- 5 Item non reuelantes conspirationem in Cardinalem.
- 6 Item qui vexauerint eos, qui censuras excommunicatiouis, suspensionis, vel interditi tulerint.
- 7 Comprehendit mandantes, & precipientes.

Prima excommunicatio Pontifici referuata contenta in sexto libro Decretalium referunt in cap. fundamenta de electione lib. 6. ibi enim præcipit Pontifex Nicolaus IV. ne Imperator, Rex, Marchio, alique quicumque notabilis præeminetia, dignitatis, seu excellentie, eorumque fratres, filij ac nepotes sine licentia Sedis Apostolice nominationi, electioni, vel assumptioni in Senatorem, Capitaneum, Particum, aut Rectorem Vrbs Romæ assentiant, vel se intromittant per se, vel per alios. A quo præcepto excipit eos qui originem petant ex Vrbe; aut in ea continentiam habent habitationem, etiam si prædictorum filij, aut nepotes sint; quinimo etiam Comitatum, aut Baroniam habeant extra Urbem; dummodo inferioris conditionis, & excellentie sit supradictis Romanis dignitatibus, vt meritis ex illius vsu nullum dignitatis Romanis præiudicium timeri possit. Deinde statuit, ne vilius in prædictas dignitates eligatur vltra annum abique expressa Sedis Apostolice licentia in scriptis obtena. Qui ergo contra prædictam constitutionem nominant, eligunt, vel assumunt alios ad prædicta officia, vel nominationes, electiones, assumptiones de se factæ vltra annum consecrunt, aut se de ipsi